

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Bilaga 2	
Ink.	2009 -03- 04
Dnr: 335 - 507 / 2009	
Till:	

Skrivelse till kommunstyrelsen om meddelarfrihet och meddelarskydd

Frågan om meddelarfrihet och meddelarskydd i offentlig verksamhet är högaktuell, inte minst mot bakgrund av en undersköterskas avslöjande om rasismen på en vårdavdelning på Södertälje sjukhus och chefernas agerande efter avslöjandet. Enligt vad som framkommit i SVT-debatt lovar ansvarigt landstingsråd nu att utbilda sina chefer bättre i lagstiftningen.

Det finns inget som talar för att chefernas okunskap på Södertälje sjukhus skulle vara större än i andra offentliga verksamheter, till exempel Stockholms stad. Att slå larm om missförhållanden har ett högt pris för våra anställda. Vi vet att socialsekreterare till exempel inte vågat uttala sig i media. Den här bilden bekräftas i den nya boken är *När man måste säga ifrån* om "whistleblowing" i offentliga organisationer, där forskare inom socialt arbete visar vad som händer med dem som vågar stå upp för sina synpunkter på verksamheten. Även statsvetarprofessorn Lennart Lundquist menar att det finns tecken på att offentligt anställdas lojalitet mot makthavarna har ökat, i takt med åtstramningar och slimmade organisationer. Han anser att offentliganställda inte bara har rätt till utan också skyldighet att "vissla".

Trots lagstadgad rätt till meddelarfrihet och meddelarskydd skyddas inte kommun- och landstingsanställda mot repressalier, om de medverkar i media. Detta vill den statliga yttrandefrihetskommittén ändra på, vilket är positivt. Anställda i kommuner och landsting föreslås få samma skydd mot repressalier som statligt anställda har. En chef ska kunna dömas till böter eller fängelse om anställda bestraffas för att de medverkat i media. Bristerna i den offentligt finansierade med privat drivna verksamheten kvarstår tyvärr oförändrade.

Det är av stor vikt för Stockholms stad att säkra att alla chefer och alla anställda har fullgod kunskap om meddelarfriheten och meddelarskyddet. Staden bör ordna en återkommande och obligatorisk utbildning i frågan. Vi anser också att staden bör gå före den föreslagna ändringen i lagstiftningen och ta fram en policy som säkrar att anställda inte drabbas av repressalier när de använder sig av sin grundlagsskyddade rättighet att "vissla". Tvärtom bör staden välkomna att anställda engagerar sig och vågar stå upp mot missförhållanden.

Det räcker emellertid inte med utbildning utan det behöver föras en kontinuerlig etisk debatt på stadens arbetsplatser om det moraliska ansvaret för de anställda att "vissla". Staden kan till exempel inleda arbetet med en offentlig hearing, dit forskare, "visslare", politiker, medborgare, brukare, chefer och medarbetare inbjuds för att inspireras och debattera. Frågan om att inrätta ett pris för årets "visslare" kan övervägas av kommunstyrelsen, liksom andra insatser för att visa våra anställda att staden uppmuntrar kritiskt tänkande och civilkurage.

Jag föreslår att kommunstyrelsen återkommer med ett förslag enligt intentionerna i min skrivelse.

Stockholm den 4 mars 2009

Ann-Margarethe Livh (v)
Oppositionsborgarråd